

Кисельов В., Балашов Д. Організація та проведення студентського дозвілля в умовах дистанційного навчання. *Освіта. Інноватика. Практика*, 2023. Том 11, № 5. С. 26-30. DOI: 10.31110/2616-650X-vol11i5-004

Kyselov V., Balashov D. Orhanizatsiia ta provedennia studentskoho dozvillia v umovakh dystantsiinoho navchannia [Student leisure time organization and spending in conditions of distance learning]. *Osvita. Innovatyka. Praktyka – Education. Innovation. Practice*, 2023. Vol. 11, No 5. S. 26-30. DOI: 10.31110/2616-650X-vol11i5-004

УДК 378.091.398:794.1.093.46]:379.8:[378.018.43:004]

DOI: 10.31110/2616-650X-vol11i5-004

Валерій КИСЕЛЬОВ

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка, Україна

<https://orcid.org/0000-0002-1285-4164>

vands7kiseliov@gmail.com

Дмитро БАЛАШОВ

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка, Україна

<https://orcid.org/0000-0001-7573-6598>

balashov05021978@gmail.com

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ СТУДЕНТСЬКОГО ДОЗВІЛЛЯ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Анотація. Проблема організації та проведення дозвілля серед студентської молоді в умовах дистанційного навчання, як вагомий чинник всебічного розвитку особистості, є логічним поєднанням освітнього процесу і позанавчальної роботи, що задовольняє їх культурні запити, дає можливість ефективно використати вільний від занять час. Дозвілєва діяльність студентів, як частина вільного часу, повинна приваблювати їх своєю не регламентованістю у поєднанні з вільним вибором різних форм організації та проведення дозвілля, у якій поєднується фізична, інтелектуальна, ігрова, виробнича, культурна і творча діяльність.

У статті висвітлено особливості організації і проведення дозвілля здобувачів вищої освіти Навчально-наукового інституту фізичної культури різних спеціальностей у формі організації спортивно-масового заходу в онлайн режимі, а саме «Кубку директора з шахів НН ІФК». У дослідженні представлено структуру і особливості організації та проведення дозвілля студентської молоді в умовах дистанційного навчання.

У процесі дослідження було встановлено наявність мотивації здобувачів вищої освіти Навчально-наукового інституту фізичної культури щодо організації студентського дозвілля у формі проведення спортивно-масових заходів у онлайн режимі з використанням кіберспортивних ігор. Згідно підсумкам дослідження, жоден з опитуваних студентів не шкодує про час, який вони витратили на участь у онлайн «Кубку директора НН ІФК з шахів». Варто зазначити, що студенти самостійно обрали форму організації власного дозвілля через анкетування. Останнє передбачає участь студентської молоді в онлайн-турнірі з шахів, яке передбачає раціональне використання вільного часу для сприяння всебічного розвитку студентів.

Ключові слова: дозвілля; студенти; змагання; шахи; кіберспорт.

Valerii KYSELOV

Sumy State Pedagogical University named after A.S. Makarenko, Ukraine

<https://orcid.org/0000-0002-1285-4164>

vands7kiseliov@gmail.com

Dmytro BALASHOV

Sumy State Pedagogical University named after A.S. Makarenko, Ukraine

<https://orcid.org/0000-0001-7573-6598>

balashov05021978@gmail.com

STUDENT LEISURE TIME ORGANIZATION AND SPENDING IN CONDITIONS OF DISTANCE LEARNING

Abstract. The problem of organizing and spending leisure time among student youth in the conditions of distance learning, as an important factor in the versatile development of the personality, is a logical combination of the educational process and extracurricular work, which satisfies their cultural requests, gives an opportunity to effectively use the time free from classes. Leisure activities of students, as a part of free time, should attract them by their non-regulation in combination with a free choice of various forms of leisure time organization and spending, which combines physical, intellectual, game, production, cultural and creative activities.

The article highlights the peculiarities of organizing and spending leisure activities of students of the Educational and Scientific Institute of Physical Culture of various specialties in the form of organizing a mass sports event in online mode, namely the "SE IPC Chess Director's Cup". The study presents the structure and peculiarities of leisure time organization and spending by student youth in the conditions of distance learning.

In the process of research, it was established that students of the Educational and Scientific Institute of Physical Culture had motivation to organizing student leisure time in the form of conducting mass sports events online using e-sports games. According to the results of the study, none of the surveyed students regrets the time he spent participating in the online "SE IPC Chess Director's Cup". It should be noted that students independently chose the form of organizing their own leisure time through a questionnaire. The latter envisages participation of the student youth in an online chess tournament, which involves the rational use of free time to promote the versatile development of students.

Keywords: leisure time; students; competitions; chess; eSports.

Постановка проблеми. Головним пріоритетом для Міністерства освіти і науки України в умовах правового режиму воєнного стану є питання збереження життя і здоров'я усіх учасників освітнього процесу.

Із самого початку війни МОН України оперативно реагує на події, які впливають на діяльність закладів вищої освіти. Відповідно до Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» та листа Міністерства освіти і науки України від 25 лютого 2022 року №1/3277-22 «Про організацію освітнього процесу» освітній процес у закладах вищої освіти переведено у дистанційну форму навчання.

Головною тенденцією в сучасній освіті є впровадження моделі «освіта протягом життя» (lifelong learning), яка дає змогу людині адаптувати й розвивати свої компетенції й професійні навички відповідно до стрімких змін в економіці, технологіях та ринках праці. Ця модель містить такі підсистеми:

- неформальна освіта (за ступенем інституціоналізації);
- дистанційна освіта (за способом організації навчального процесу);
- онлайн-освіта (за засобами реалізації);
- змішана освіта (поєднання традиційних та онлайн-засобів навчання) [5].

Організація дозвілля студентської молоді будується на принципах зацікавленості і добровільної участі в заходах, які є логічним поєднанням освітнього процесу і позанавчальної роботи зі здобувачами вищої освіти. Дозвіллева діяльність базується на індивідуальних інтересах, що сприяє фізичному, естетичному та розумовому розвитку студентів, задовольняє їх культурні запити, дає можливість ефективно використати вільний від занять час.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Освітній процес у закладах вищої освіти передбачає основні складові: навчальний, науковий та виховний процеси.

Важливе місце в житті сучасної студентської молоді займає сфера вільного часу. Він є одним із важливих засобів формування особистості молодої людини, оскільки в його умовах найбільш сприятливо проходять рекреаційно-відтворювальні процеси, які знімають інтенсивні фізичні, інтелектуальні, психічні навантаження [3].

Дозвілля як частина вільного часу, приваблює студентів своєю не регламентованістю і добровільністю вибору його різних форм, демократичністю, емоційною забарвленістю, можливістю поєднувати в ньому фізичну та інтелектуальну, творчу і споглядальну, виробничу й ігрову діяльності [4].

Організація спортивно-масових та фізкультурно-оздоровчих заходів у закладі вищої освіти поєднують у своєму змісті не тільки змагальний компонент для визначення переможців та перевірки набутих навичок і вмінь у тренувальному процесі, а є важливим фактором організації активного оздоровчого відпочинку, дозвіллевої діяльності, релаксації та рекреації. Це зумовлює до розширення та урізноманітнення програм, використання новітніх технологій, поповнення технічного та тактичного арсеналу, підвищує вимоги до особливостей підготовки й проведення масових фізкультурно-оздоровчих заходів зі студентською молоддю [7].

26 січня 2021 року Міністерство молоді та спорту України затвердило загальні правила кіберспорту, розроблені Федерацією кіберспорту України за підтримки фахівців Міністерства. Як зазначено у роботі В. Кисельова що, організації кіберспортивних заходів має бути віднесена до новітніх форм спортивно-масових заходів, що вимагає корективів у професійній підготовці майбутніх фахівців фізичної культури і спорту Проте, якщо мова йде про здоровий спосіб життя, то потрібно говорити не тільки про фізичну активність, але й про баланс між іншими складовими здоров'я: інтелектуальними, розумовими здібностями, користь комунікації, соціальних навичок, стратегічного мислення, спритності рук, що передбачає розвиток духовної, психічної та соціальної складових здоров'я. У цьому аспекті ми наголошуємо на доцільності саме інтелектуальних комп'ютерних спортивних ігор як спортивно-масових заходів для студентів в онлайн-просторі [2].

Інформатизація всіх сфер людської діяльності і повсякденного життя, що є одним із вражаючих феноменів останньої чверті ХХ ст., дозволила перемістити привабливість, азарт і сакральність спорту з арен масової реальної присутності у віртуальний інтернет-простір. Впровадження цифрових технологій у різні напрями і структурні елементи спорту знайшло абсолютно нове втілення в конвергенції фізичного і віртуального світів, відомій нині як феномен комп'ютерного спорту, або кіберспорту [1].

Мета дослідження: висвітлити особливості організації та проведення дозвілля студентської молоді в умовах дистанційного навчання.

Для досягнення мети використано низку **методів дослідження**: емпіричний метод – метод анкетування та педагогічне спостереження. Обробка результатів дослідження здійснювалася з використанням пакета даних «Microsoft Excel».

Виклад основного матеріалу. Нами було проведено онлайн турнір «Кубок директора Навчально-наукового інституту фізичної культури з шахів» серед студентів спеціальностей:

- 014 Середня освіта (Фізична культура);
- 017 Фізична культура і спорт;
- 227 Фізична терапія, ерготерапія;
- 242 Туризм (Туризм і гостинність).

Першочерговою задачею організацією турніру було пошук охочих студентів взяти участь у змаганнях. Для поставленої задачі було проведено анкетування серед здобувачів вищої освіти різних спеціальностей Навчально-наукового інституту фізичної культури (НН ІФК). Приклад анкети представлено у таблиці 1.

Таблиця 1.

Анкетування організації дозвілля студентів НН ІФК

Анкетування Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка Анкетування організації дозвілля студентів Навчально-наукового інституту фізичної культури	
* Обов'язково	
1.	Прізвище ім'я *
2.	Спеціальність *
• 014 Середня освіта (Фізична культура) • 017 Фізична культура і спорт • 227 Фізична терапія, ерготерапія • 242 Туризм	
3.	Пошта *
4.	Контактний телефон *
5.	Яким чином Ви бачите організацію проведення дозвілля?
• квест • онлайн змагання з кіберспорту • онлайн квартирник • свій варіант	
6.	Напрями організації проведення дозвілля серед студентів НН ІФК
• квест на тему "Олімпійські та неолімпійські види спорту" • турнір з шахів • турнір з FIFA (комп'ютерна гра) • турнір Counter-Strike • музичний квартирник • свій варіант	

Потрібно зазначити, що дозвілля студентської молоді є вільним часом від виконання неодмінних обов'язків навчального процесу, за допомогою якого відбувається відновлення психічного, розумового та фізичного стану [6].

Питання анкети були спрямовані на отримання інформації щодо напрямків організації дозвілля здобувачів вищої освіти. У опитуванні взяли участь 42 здобувача вищої освіти НН ІФК. Результати дослідження показали, що на питання яким чином ви бачите організацію проведення дозвілля 23,8 % вибрали квест, 52,4 % обрали варіант – онлайн змагання з кіберспорту, 16,7 % за проведення квартирника, 7,1 % свій варіант (рис.1.).

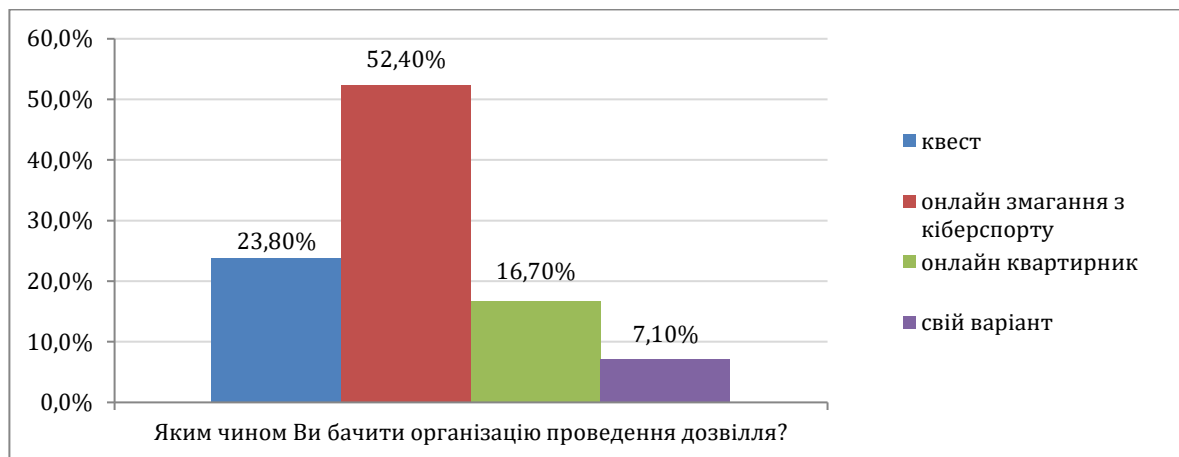

Рис. 1. Форми організації проведення дозвілля

У запитанні щодо вибору студентами напрямків організації дозвілля, респонденти відповіли:

- квест на тему «Олімпійські та неолімпійські види спорту» – 11,9 %
- турнір з шахів – 35,7 %
- турнір з FIFA (комп'ютерна гра) – 11,9 %
- турнір Counter-Strike – 14,3 %
- музичний квартирник – 19,1 %
- свій варіант – 7,1 % (Рис.2.)

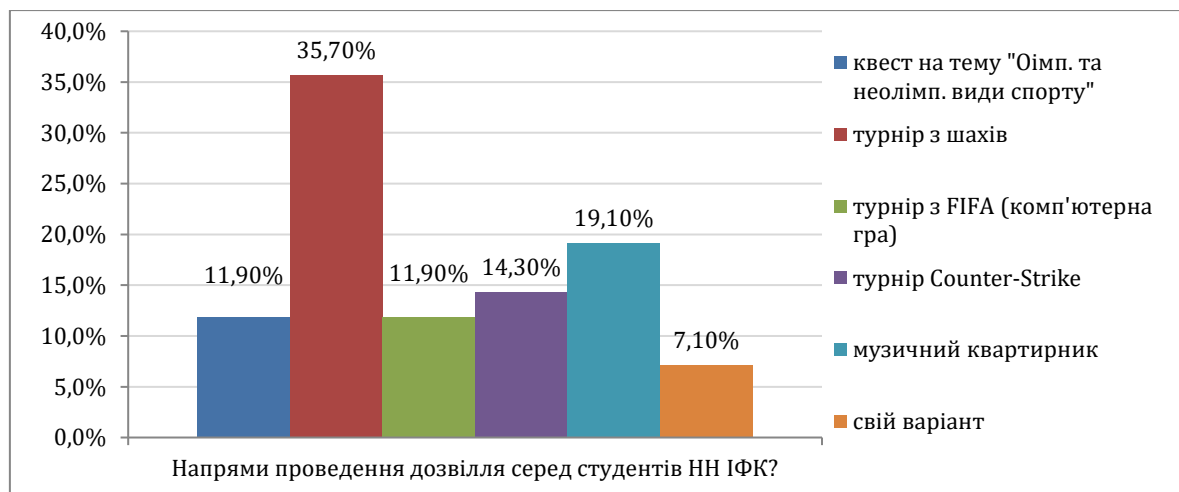

Рис. 2. Напрями організації проведення дозвілля

За результатами анкетування щодо організації дозвілля студентів НН ІФК виявлено що більшість здобувачів вищої освіти обрали варіант онлайн змагання з кіберспорту, а саме турнір з шахів.

В даний час є велика кількість ігрових інтернет-платформ. Нами було обрано одну з популярних шахових соціальних мереж Chess.com. У змаганнях взяли участь 24 здобувачі вищої освіти різних спеціальностей НН ІФК (014 Середня освіти (Фізична культура); 017 Фізична культура і спорт; 227 Фізична терапія, ерготерапія; 242 Туризм).

Структура організації онлайн турніру з шахів:

- розробка положення змагань;
- розробка та висвітлення афіші змагань у соціальних мережах Instagram, Facebook, Viber;
- створення групи у застосунку Viber для учасників турніру;
- консультація з організації та проведення турніру у Zoom-конференції (реєстрація учасників у додатку Chess.com, жеребкування та оповіщення розкладу календаря ігор, тренувальні ігри між учасниками змагань).
- безпосереднє проведення турніру;
- підведення підсумків змагань;
- нагородження переможця та призерів «Кубку директора НН ІФК з шахів»;
- висвітлення інформації в соціальних мережах та сайті університету.

У процесі дослідження було встановлено наявність мотивації здобувачів вищої освіти Навчально-наукового інституту фізичної культури щодо організації студентського дозвілля у формі проведення спортивно-масових заходів у онлайн режимі з використанням кіберспортивних ігор. Згідно підсумкам дослідження, жоден з опитуваних студентів не шкодує про час, який вони витратили на участь у онлайн «Кубку директора НН ІФК з шахів».

Висновки і перспективи подальших досліджень. Безперечно те, що здобувачі вищої освіти, незалежно від спеціальностей Навчально-наукового інституту фізичної культури, не зважаючи на велике навчальне навантаження та насичений графік, зацікавлені в організації та проведенні їх дозвілля, що є важливою частиною повсякденного життя.

Варто зазначити, що студенти самостійно обрали форму організації власного дозвілля через анкетування. Останнє передбачає участь студентської молоді в онлайн-турнірі з шахів, яке передбачає раціональне використання вільного часу для сприяння всебічного розвитку студентів.

Подальшою перспективою дослідження вважаємо організація та проведення дозвілля для здобувачів вищої освіти Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка.

Список використаних джерел

1. Імас Є. Кіберспорт як соціально-спортивне явище в умовах сучасного розвитку інформаційного суспільства. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*. 2020. № 4. С. 13–17.
2. Кисельов, В. О. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до організації спортивно-масових заходів на засадах холистичного підходу : дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.04. Суми, 2021. 304 с.
3. Олійник І, Єрусалимець К. Формування культури дозвілля студентської молоді. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві*. № 1 (21), 2013, С. 207-212.
4. Організація культурно-дозвілєвої діяльності молоді. *Методичні рекомендації*. URL: https://zakfolkcenter.info/wp-content/uploads/organizaziya_dozvillya_molodi.pdf
5. Українська система вищої освіти в умовах воєнної агресії РФ: проблеми й перспективи розвитку. *Національний інститут стратегічних досліджень*. URL: <https://niss.gov.ua/news/statti/ukrayinska-systema-vyshchoyi-osvity-v-umovakh-voyennoyi-ahresiyi-rf-problemy-y>
6. Фізичне виховання студентів : навч. пос. / під заг. ред. В.М. Корягіна. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. 494 с.
7. Шиян Б.М. Теорія і методика фізичного виховання школярів. Ч 1-2. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2006. 272 с.

References

1. Imas Ye. Kibersport yak sotsialno-sportyvne yavyshe v umovakh suchasnoho rozvytku informatsiinoho suspilstva. *Teoriia i metodyka fizychnoho vykhovannia i sportu*. 2020. № 4. S. 13–17.
2. Kyselov, V. O. Pidhotovka maibutnikh uchyteliv fizychnoi kultury do orhanizatsii sportyvno-masovykh zakhodiv na zasadakh kholistychnoho pidkhotu : dys. ... kand. ped. nauk : spets. 13.00.04. Sumy, 2021. 304 s.
3. Oliinyk I, Yerusalymets K. Formuvannia kultury dozvillia studentskoi molodi. *Fizychne vykhovannia, sport i kultura zdorovia u suchasnomu suspilstvi*. № 1 (21), 2013, S. 207-212
4. Orhanizatsiia kulturno-dozvillievoi diialnosti molodi. *Metodychni rekomendatsii*. URL: https://zakfolkcenter.info/wp-content/uploads/organizaziya_dozvillya_molodi.pdf
5. Ukrainska systema vyshchoi osvity v umovakh voiennoi ahresii RF: problemy y perspektyvy rozvytku. *Natsionalnyi instytut stratehichnykh doslidzhen*. URL: <https://niss.gov.ua/news/statti/ukrayinska-systema-vyshchoyi-osvity-v-umovakh-voyennoyi-ahresiyi-rf-problemy-y>
6. Fizychne vykhovannia studentiv : navch. pos. / pid zah. red. V.M. Koriahina. Lviv: Vydavnytstvo Lvivskoi politekhniki, 2018. 494 s.
7. Shyian B.M. Teoriia i metodyka fizychnoho vykhovannia shkoliariv. Ch 1-2. Ternopil: Navchalna knyha – Bohdan, 2006. 272 s.